

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในช่วงเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2540 ถึง 31 มีนาคม 2541 พบผู้ป่วยที่มีแผลเปปติกจากการส่องกล้องตรวจทางเดินอาหาร ส่วนบนร่วมกับผล CLO test ที่เป็นบวก และมีคุณสมบัติเข้าในการวิจัยได้ทั้งหมด 79 ราย ทุก รายได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย โดยจะได้รับการรักษาและตรวจเพิ่มเติมทางพยาธิ และการเพาะเชื้อ แต่ต้องคัดออกกระหว่างติดตามการรักษา 10 ราย เนื่องจากเสียชีวิตด้วยโรค หัวใจที่มีอยู่เดิม 1 ราย, ผื่นแพ้ยา 1 ราย, ไม่มาติดตามการรักษาและไม่สามารถติดตามมาได้ 8 ราย จึงเหลือผู้ป่วยที่ติดตามจนครบการวิจัยทั้งสิ้น 69 ราย

ผู้ป่วยโรคแผลเปปติกที่มีผลบวก CLO test ทั้งหมด 79 รายนี้ มี 3 รายที่ได้ผลลบ ทั้งการตรวจทางพยาธิและการเพาะเชื้อ ซึ่งไม่ถือว่ามี *H. pylori* จึงเหลือ 76 ราย ที่วินิจฉัยได้ว่า มี *H. pylori* จากผลบวกของ CLO test ร่วมกับการตรวจทางพยาธิหรือการเพาะเชื้อ โดยพบว่า มีผลบวกของ CLO test ร่วมกับการตรวจทางพยาธิและการเพาะเชื้อ 49 ราย มีผลบวกของ CLO test ร่วมกับการตรวจทางพยาธิ 24 ราย มีผลบวกของ CLO test ร่วมกับการเพาะเชื้อ 3 ราย ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนผู้ป่วยโรคแผลเปปติกที่มี *H. pylori* โดยวินิจฉัยจากผลบวกของ CLO test ร่วมกับการตรวจทางพยาธิหรือการเพาะเชื้อ 76 ราย

การตรวจที่ได้ผลบวก	จำนวนผู้ป่วยโรคแผลเปปติก (ราย)
CLO test + การตรวจทางพยาธิ + การเพาะเชื้อ	49
CLO test + การตรวจทางพยาธิ	24
CLO test + การเพาะเชื้อ	3

ผู้ป่วยโรคแผลเปปติกที่มี *H. pylori* 76 รายนี้ พบว่าเป็นเพศชาย 60 ราย เพศหญิง 16 ราย อายุเฉลี่ย 50.47 ปี โดยช่วงอายุอยู่ระหว่าง 20-74 ปี ชนิดของแผลเปปติกที่พบเป็น GU 31 ราย DU 39 ราย และ GU + DU 6 ราย ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยโรคแผลเปปติกที่มี *H. pylori* 76 ราย

จำนวนผู้ป่วย (ราย)	76
เพศชาย : เพศหญิง (ราย)	60 : 16
อายุเฉลี่ย (ปี)	50.47 (20-74)
GU : DU : GU + DU (ราย)	31 : 39 : 6

ในผู้ป่วยที่มีแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* 76 ราย สามารถเพาะเชื้อขึ้น 52 ราย หรือนั้นคือ ความไวในการเพาะเชื้อขึ้นเท่ากับร้อยละ 68.42 ถ้า CLO test ได้ผลบวก และเมื่อทดสอบความไวต่อเมโทรนิดาโซลโดยวิธี Epsilonometer test ดู MIC₉₀ ที่มากกว่า 32 มก./ล. วินิจฉัยว่ามีการดื้อต่อเมโทรนิดาโซล พบว่า มีผู้ป่วยที่มีแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* ชนิดที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 25 ราย และมีผู้ป่วยที่มีแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* ชนิดที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 27 ราย หรือนั้นคือ อัตราการดื้อต่อเมโทรนิดาโซลของ *H. pylori* เท่ากับ ร้อยละ 51.92 ในผู้ป่วยไทยที่มีโรคแผลเปปติก ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงผลการเพาะเชื้อ *H. pylori* และความไวต่อเมโทรนิดาโซล
ในผู้ป่วยที่มีแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* 76 ราย

การเพาะเชื้อ <i>H. pylori</i>	จำนวนผู้ป่วย (ราย)
เพาะเชื้อไม่ขึ้น	24
เพาะเชื้อขึ้น	52
ไวต่อเมโทรนิดาโซล	25
ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล	27

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคแผลเปปติกกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 25 ราย และกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 27 ราย พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในแง่ เพศ, อายุเฉลี่ย, ชนิดของแผลเปปติก และการสูบบุหรี่ ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยโรคแผลเปปติก ระหว่างกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 25 ราย และกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 27 ราย

ข้อมูลพื้นฐาน	กลุ่มที่ไว	กลุ่มที่ดื้อ	P value
จำนวนผู้ป่วย (ราย)	25	27	
เพศชาย : เพศหญิง (ราย)	20 : 5	22 : 5	> 0.05*
อายุเฉลี่ย (ปี)	46.88 (23-70)	50.81(20-74)	> 0.05 [#]
GU : DU : GU + DU (ราย)	11 : 12 : 2	8 : 18 : 1	> 0.05*
สูบบุหรี่ (ราย)	7 (28%)	9 (33.33%)	> 0.05*

* Chi-square test [#] unpaired t-test

ในจำนวน 52 รายนี้ ต้องคัดออก 6 ราย เนื่องจาก เกิดผื่นแพ้ยา 1 ราย (อยู่ในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล) ไม่มาติดตามการรักษาและไม่สามารถติดตามมาได้ 5 ราย (อยู่ในกลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 2 ราย และอยู่ในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 3 ราย) จึงเหลือ 46 รายที่ติดตามจนครบการวิจัยและสามารถพิจารณาถึงผลการรักษาได้

ผู้ป่วยทั้ง 46 ราย พบว่าผลการกำจัด *H. pylori* ในกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย เท่ากับร้อยละ 56.52 (13 รายใน 23 ราย) และในกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย เท่ากับร้อยละ 52.17 (12 รายใน 23 ราย) ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงผลการกำจัด *H. pylori* ระหว่างกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย และกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย

<i>H. pylori</i>	จำนวนผู้ป่วยที่กำจัด <i>H. pylori</i> ได้ (ราย)
กลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล	13/23 (56.52%)*
กลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล	12/23 (52.17%)*

* P value > 0.05 (Chi-square test)

ผู้ป่วยโรคแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* หลังการรักษาที่วินิจฉัยว่าไม่สามารถกำจัดเชื้อได้ จากผลบวกของ CLO test, การตรวจทางพยาธิหรือการเพาะเชื้อ มีทั้งหมด 21 ราย โดยเป็นกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 10 รายและกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 11 ราย พบว่าได้ผลบวกจาก CLO test อย่างเดียว 1 ราย (อยู่ในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล), ผลบวกจากการตรวจทางพยาธิอย่างเดียว 18 ราย (อยู่ในกลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 10 ราย และอยู่ในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 8 ราย) และ ผลบวกจาก CLO test ร่วมกับการตรวจทางพยาธิ 2 ราย (อยู่ในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซลทั้ง 2 ราย) ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนผู้ป่วยโรคแผลเปปติกร่วมกับ *H. pylori* หลังการรักษาที่วินิจฉัยว่าไม่สามารถกำจัดเชื้อได้ จากผลบวกของ CLO test, การตรวจทางพยาธิหรือการเพาะเชื้อ 21 ราย โดยเป็นกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 10 รายและกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 11 ราย

การตรวจที่ได้ผลบวก	จำนวนผู้ป่วยในกลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล (ราย)	จำนวนผู้ป่วยในกลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล (ราย)
CLO test	0	1
การตรวจทางพยาธิ	10	8
CLO test + การตรวจทางพยาธิ	0	2

ส่วนผลการรักษาแผลเปปติก ในกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย เท่ากับร้อยละ 95.65 (22 รายใน 23 ราย) และในกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 23 รายเท่ากับร้อยละ 91.30 (21 รายใน 23 ราย) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลการรักษาแผลเปปติก ระหว่างกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย และกลุ่มที่มี *H. pylori* ที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล 23 ราย

<i>H. pylori</i>	จำนวนผู้ป่วยที่รักษาแผลหาย (ราย)
กลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซล	22/23 = 95.65%*
กลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซล	21/23 = 91.30%*

* P value > 0.05 (Chi-square test)

แผลที่ไม่หาย เป็น GU 3 ราย (กลุ่มที่ไวต่อเมโทรนิดาโซลและกำจัด *H. pylori* ได้ 1 ราย กลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซลและกำจัด *H. pylori* ไม่ได้ 1 ราย และ กลุ่มที่เพาะเชื้อไม่เชื้อและกำจัด *H. pylori* ได้ 1 ราย) และเป็น DU 1 ราย (กลุ่มที่ดื้อต่อเมโทรนิดาโซลและกำจัด *H. pylori* ไม่ได้)